

УДК 811.161.2'373.2

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2019.05.1233>

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ТВОРЕННЯ МІКРОТОПОНІМІВ

Наталія СОКІЛ-КЛЕПАР

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4156-5978>

доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра української мови імені професора Івана Ковалика,
вул. Університетська, 1, 79001, Львів, Україна
e-mail: nsokil@ukr.net

У статті йдеться про основні чинники мікротопонімотворення. Об'єктом аналізу є мікротопоніми, зокрема процес їхнього творення (мотиви, способи, засоби). Це пізнані, виокремлені з навколишньої дійсності та номіновані фрагменти простору. Географічні обшири словесно реалізуються тільки тоді, коли вони становлять зацікавлення людини, а це, своєю чергою, і є стимулом створення апеллятива чи пропріатива. Номінація — процес, за допомогою якого довкілля зазнає омовлення. Вона тісно пов'язана з когніцією, онтологією, гносеологією. Механізм появи назви — складний і багатоаспектний. До сьогодні в українській ономастиці ще не було детально проаналізовано механізми створення мікротопонімів, що зумовило *актуальність* запропонованої студії.

Автор доходить висновку, що мікротопоніми — результат пізнання світу, оформлений словесно за допомогою різних способів та засобів його реалізації. Більшість мікротопонімів — продукт природного творення, а відповідно, стійкіших, триваліших у часі, що не зазнають офіційних змін. У плані мотивації багато твірних основ указують на орографічну, гідрографічну, флористичну характеристику краю, що, власне, й впливає з краєвидної специфіки. Ще однією важливою твірною базою є антропонімний (зокрема неофіційний) фонд. У зв'язку з когнітивними та комунікативними особливостями людства створюються варіантні назви, які, однак, часто взаємопобутують в лексиконі мешканців.

Ключові слова: номінація, засади, мікротопонім, спосіб номінації, дериват.

Nataliya SOKIL-KLEPAR

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4156-5978>

Ph.D., Associate Professor

of the Department of Ukrainian Language,
Lviv Ivan Franko National University
1, Universytetska Str., 79001, Lviv, Ukraine
e-mail: nsokil@ukr.net

BASIC ISSUES OF MICROTOPYNYMS CREATION

Introduction: Microtoponyms are formed in accordance with the linguistic laws. These are recognized, extracted from the surrounding reality and nominated fragments of the environment. Geographical areas undergo verbalization only when they are of interest for a person, and this, in its turn, is the impetus for creating any name — be it an appellative name or propriative one. The scholars of onomastics mainly focused their attention on the nomination principles of settlements and persons. So far Ukrainian science lacks a separate profound study on the analysis of the grounds for microtoponyms creation. This is what makes this research topical. The main scientific *method* in the article is descriptive. *Results:* The elements that acquire importance in the environment nomination process are the following: a subject (the one who names the locus) and an object (geographical realia), someone who nominates and something that is nominated. The third important component is actually the means and methods of nomination (verbal form). Verbal expression of microtoponyms is subject to the peculiarities of creating this type of proper names. Microtoponyms are the units of secondary nomination, therefore, they frequently enter the onymic system as semantic derivatives (from appellative or from onymic ones: *Verkh, Dvir; Romanykha, Kindrat*). The important representants of local geographical microobjects are morphological method (*Valylove, Volosianskyi*), morphological and syntactic method (*Hlubokyi, Dovhe*), lexical and syntactic method (*Zagora, Pidlis*) as well as descriptive constructions (*In Roveni; Velyke Pole, Na Poliani v Richtsi*). *Conclusion:* Taking into account the aforementioned, one can conclude that microtoponymic nomination is closely related to two important factors: 1) landscape peculiarities of the area; 2) human factor. Nomination factors of geographical micro objects have both their specific features and similarities with other types of proper names.

Keywords: nomination, grounds, microtoponym, nomination method, derivative.

Вступ. Номінативними процесами вчені цікавилися ще з часів античності, дискутуючи про природу мови, довільний чи необхідний мотив виникнення імен (зв'язок між змістом і формою слова), їхню істинність або неп — радивість. До сьогодні немає єдиного погляду на номінацію. Дослідники розуміють її по-різному. Узагальнивши гіпотези щодо називання, можна стверджувати, що номінація — це як сам процес, акт присвоєння назв об'єктам, суб'єктам, так і його результат — назва (первинна або вторинна).

Науковий розвій теорії номінації відбувся з ХХ ст. у працях Г. Фреге, Б. Рассела, Д. Остіна та ін. Українські вчені також студіюють апелитивну номінацію (Ф. Бацевич, О. Тараненко, О. Селіванова та ін.) й онімну (А. Білецький, Д. Бучко, І. Железняк, Ю. Карпенко, В. Лучик, М. Торчинський, В. Шульгач та ін.). Останню ж іще окреслюють як називання, іменування, присвоєння імені, процес найменування [1, с. 129]. Ономасти зосереджували увагу переважно на принципах номінації населених пунктів та осіб. Окремої ґрунтовної розвідки, у якій було би проаналізовано засади творення мікротопонімів, досі в українській науці ще немає. Це й зумовило *актуальність* дослідження.

Основна частина. Номінація спричинена насамперед пізнанням тих чи інших речей. Процес пізнання починається із зацікавлення. Якщо певний об'єкт, явище цікавив номінатора, виконував важливі функції у житті, тоді й зазнавав омовлення. Процес називання тісно зв'язаний із мисленням людини, здатністю виокремлювати, виділяти, абстрагувати, асоціювати. Семантичне наповнення номінативної одиниці «пов'язане з певною концептуальною структурою, що є одиницею свідомості й об'єднує вербальну й невербальну інформацію, набуту шляхом сприйняття й усвідомлення ситуації, дії, явища, ознаки, предмета тощо п'ятьма психічними функціями: відчуттями, почуттями, мисленням, інтуїцією, трансценденцією» [2, с. 153]. Тому логічно, що номінація охоплює не лише мовний процес, а захована глибше — у свідомості та спроектовується на психологічну, гносеологічну, соціально-культурну специфіку називачів. Завдяки когнітивним механізмам можна відстежити процеси категоризації та концептуалізації досвіду в колективній свідомості, описати внутрішній лексикон, вербальну та інші види пам'яті, формування сприйняття, ро-

зуміння пізнаваних об'єктів, їхню словесну реалізацію тощо. Саме з когнітивним підходом до вивчення онімів виокремився і своєрідний статус власних назв, яким характерна денотативність, сигніфікативність, конотативність, комунікативність. Звичайно, у різних видах власних найменувань вони відтворюються по-різному. На думку О. Карпенко, «у мові мозку власні назви трансформуються, якщо говорити про мовну, семантичну, а не фізіологічну трансформацію, досить стандартно, незрівнянно легше й багатоманітніше, ніж назви загальні, а кодуються (репрезентуються) у значно менших кількостях. Більшість існуючих власних назв залишається за межами ментального лексикону» [3, с. 23].

Дехто з науковців твердить, що первісним було ім'я, зважаючи, мабуть, на його конкретність, а далі, з розвитком категорії абстрактності, виокремились загальні назви: «Назва того чи іншого предмета на ранній стадії розвитку мови сприймалась спочатку як індивідуальне ім'я конкретного предмета і лише значно пізніше зазнала генералізації і трансформувалася в загальну назву» [4, с. 15—16]. Це спричинено тим, що ономастика часто була в полі зору ономазіології — науки, що вивчає процеси найменування, тобто теорії номінації. Домінантою онімів стала можливість позначати, розрізняти, виділяти об'єкт чи суб'єкт, а також те, що вони як назви володіють однією з основних функцій слова — номінативною. Тому дослідники здебільшого й фокусували свою увагу на пропріативах. Згодом власні назви стали об'єктом винятково ономастики, залишивши ономазіології галузь загальних назв, оскільки відомо, що апелитивна й онімна номінації різняться, як і, скажімо, деривація чи інші лінгвістичні явища й процеси.

Більшість учених все-таки твердить, що власні найменування *формуються* засобами вторинної (секундарної) номінації, тобто коли об'єкту, що вже має свою загальну назву, надають іще власної назви [1, с. 67]; *володіють* семантичною аурую, що диференціюється в мові та мовленні, а також *розширюють* її змістовими додатковими конотаціями. Тому в результаті пропріальної номінації творяться вторинні деривати, які слід розрізняти в мові та мовленні. Вони можуть функціонувати у формі лексичної одиниці (гора *Клива*), фразеологічної (як на *Сінській Горі (стежка)*) — мовиться про нерівний проділ на

голові), синтаксичної (полонина *Тимків Верх*, прогін *У Чистім Горбі*, цвинтар *На Поляні В Річці*).

Останнім часом номінативною одиницею вважають також і текст. Зважаючи на неофіційність, переважно усну форму існування мікротопонімів, можна говорити про мікротопонімні тексти як об'єкт онімної номінації. Адже головним організатором, текстотвірним елементом буде саме пропріальна одиниця. Тому (мікро)топонімним контекстом вважаємо все, що безпосередньо чи опосередковано відноситься до оніма. Це:

- наукові гіпотези та факти;
- історичні свідчення;
- легенди та перекази;
- поетичні фольклорні зразки;
- висловлювання носіїв.

Як бачимо, для детального і глибокого аналізу необхідний цілісний дискурс, що виражає насамперед особисті знання носіїв мови, які акумулюють у собі попередній досвід, почуття, емоції та якісно транслюють це все у сучасних найменуваннях. Учені називають інколи топонімним контекстом винятково ту частину тексту, у якій уживається і певним чином тлумачиться онім. Скажімо, мікротопонімний контекст може бути пояснювального характеру: «це *головиця*, яка так само є у *Гаджині* (урочище *Гаджина*), там є *Довбушева криниця*. Оця *головиця*... єдине місце, яке не замерзає на всій *Чорногорі*, настільки вода холодна». Бачимо, що для того, аби протлумачити народний географічний термін *головиця*, респондентці з Верховини необхідно було залучити три (мікро)топоніми. Таке пояснення начебто візуалізується за допомогою онімів. Особливо вдалим та потрібним є такі мікротопонімні тексти у комунікації мешканців, адже з їхньою допомогою люди здатні швидше окреслити «дороговкази».

Мікротопонімний простір — це той, який освоїла людина в процесі існування; це елемент фізичного простору, в якому реалізується спосіб життєдіяльності суспільства, його етноментальні особливості; це своєрідна географічна координата, з соціокультурними та духовно-практичними вимірами. Номінація мікропростору, як було зауважено, відбувається в процесі живої комунікації, тому в акті пропріальної комунікації (коли головним елементом спілкування є власна назва) «той, хто говорить, і той, хто слухає, повинні володіти загальними знаннями культур-

ного фону онімів, який можуть створити відомості про походження (національне — іншомовне), фізичний характер реалії (ріка, озеро, круча і т. д.), сфери вживання (офіційне — неофіційне), часу виникнення (нове — старе) і т. п.» [5, с. 226].

Основними чинниками, що впливають на формування мікротопоніма, є онтологічні, концептуальні та, звичайно, мовні. Онтологія мікротопоніма реалізувалася із об'єктивної природної реальності, що втілювалось насамперед у мисленні носія, а згодом сформувалось у його мовленні. Концептуальні чинники зумовлені закономірностями відтворення об'єктивних реалій у ментальності носіїв, тобто у людській свідомості. А мовні чинники — це узагальнювальний фактор, що сформували ментально-онтологічні потенції у відповідну мовну одиницю (мікротопонім). Тому можна стверджувати, що мікротопоніми сформувалися насамперед у мисленні людини, заповнивши згодом його свідомість та оформились як лінгвістичні знаки окремих одиниць природної реальності.

Мікротопоніми творилися й творяться за властивими тільки їм *засадами*, та мають, однак, чимало спільного з іншими топонімними одиницями, зокрема ойконімами. Закономірності, причини називання географічних об'єктів, їхні засоби та способи творення, мотиваційні особливості оніма об'єднуються в *засаді* (*принципі*) *іменування* (*номінації*). Зауважу, що в пропонованій статті основним є українськомовне сполучення термінів *засада іменування* (*називання*), та *принцип номінації* синонімно теж уживається. Отож, згідно з лексикографічними джерелами, *засада* — це «основа чогось; те головне, на чому ґрунтується, базується що-небудь»; «вихідне, головне положення, принцип; основа світогляду, правило поведінки»; «спосіб, метод здійснення чого-небудь» [6, с. 300].

Важливими є способи номінації об'єктів — «об'єднані за певними структурними ознаками шляхи формування, типи й засоби називання» [7, с. 22]. На думку В. Лучика, не варто сплутувати спосіб номінації зі способом словотворення, адже спосіб номінації — це об'єднані за певними структурними ознаками шляхи формування, типи й засоби називання [7, с. 22]. До способів номінації залучають переосмислення та зміну лексичних одиниць, що відтворюють лексико-семантичний та морфолого-

синтаксичний способи словотворення, появу нових одиниць, утворених унаслідок додавання специфічних афіксів, злиття двох слів у одне (лексико-синтаксичний спосіб) та використання описових структур у ролі номінативної одиниці.

Сьогодні кількість принципів номінації населених пунктів в українській ономастиці коливається в межах трьох-чотирьох. Теорію номінації населених пунктів детально вивчав Д. Бучко. Так, згідно з його поглядами, номінація поселень відбувається через відображення в назві зв'язку з: 1) найменуваннями окремої особи чи групи осіб; 2) назвами сусідніх (зрідка віддалених) географічних об'єктів; 3) індивідуальними особливостями (ознаками) самого населеного пункту; 4) економічно-виробничими, суспільно-політичними факторами та пам'ятковістю (називання поселень на честь відомих людей, подій і т. п.) [8, с. 41—51].

В. Лучик під принципом номінації в топонімії розуміє «відношення онімів до сфери мотивувальних ознак географічного об'єкта (денотата), що виражається в найзагальнішому смисловому (семантичному) об'єднанні назв». Автор виділив три основні принципи: 1) за внутрішніми властивостями названого топонімом географічного об'єкта; 2) за відношенням до окремої людини або членів людського суспільства; 3) за відношенням до інших об'єктів навколишнього світу [7, с. 22], що практично ідентичні попередньо вказаним.

Мікротопоніми — лінгвістичні знаки невеликих територіальних об'єктів — теж формуються за схожими ж принципами, однак кількісні показники, мотиви та способи децю різняться в межах визначених груп. Мікротопоніми об'єднуються здебільшого тематично, то й мотиваційні ознаки, способи та засоби номінування містять певні спільні риси. Номінація географічних мікрооб'єктів втілює в собі типові, стійкі, етимологічно вмотивовані особливості тої чи іншої групи лексики. Для мікротопонімів домінуювальним є *геогенний* та *антропогенний* фактори. Перший тому, що в мікротопонімних одиницях прямо відображається зовнішня характеристика чи внутрішня властивість територіального локусу (флора, фауна, колір, характер ґрунту, форма, величина тощо). До ландшафтного фактору варто залучати й метафоричні мікротопоніми, що є вищим, узагальненим ступенем у процесі пізнання простору.

Людський фактор насамперед проявляється у відантропонімних та відсоціальних дериватах, похідних одиницях на позначення промислів, ремесел, способів організації особистого та діяльнісного простору. Онтологія географічного імені тісно зв'язана з людиною. Традиційно, пропріативи аналізують тільки в лінгвістичному контексті, скажімо, вказуючи на морфологічні, діалектні, (а)семантичні, варіативні, правописно-орфоепічні, структурно-словотвірні особливості. Та людина органічно входить у багатовимірні просторові структури, що відповідають її буттєвій ситуації в конкретні часові моменти. Вона «обживає» свій, комфортний винятково для неї, простір. Людина не просто перебуває в ньому, а організовує, структурує простір свого буття в культурі. Освоюючи фізичний простір, люди перетворюють його відповідно до своїх потреб та зацікавлень. Це все проявляється особливо гостро в номінуванні мікрооб'єктів, які створила людина: кутки села, різноманітні будівлі, шляхи сполучення тощо. Залежно від віку, гендерної, етнічної, освітньої, професійної належності суб'єктів, які пізнають та номінують фрагменти довкілля, сприйняття й називна діяльність породжують різноманітні мовні продукти. Тому на сьогодні з'являється органічна необхідність рефлексувати над важливістю антропоцентричного чинника в процесах візуального (перцептивного) та когнітивного бачення довкілля, його членування та іменування.

Мотиваційний рівень, тобто причини утворення назв, виокремлення характерної риси об'єкта, що сприяла утворенню оніма, відіграє особливо важливу роль. На думку О. Селіванової, мотиваційні механізми «на вербальному рівні виявляються у структурно-семантичних зв'язках між похідними та твірними одиницями мовної системи, а на когнітивному рівні є способом мовної репрезентації концептуальних реляцій синергетичної системи етносвідомості» [2, с. 156]. Мотивованість — чи не основне поняття в теорії номінації. Вона зв'язана не тільки з семантикою вихідного апелятива, оскільки це не завжди достовірно, а й з тлумаченнями та певними топонімними текстами, структурно-словотвірними можливостями, позавербальним фактажем. Виявити мотив номінації мікротопонімів, що формуються та існують впродовж віків, мабуть, неможливо винятково на синхронному зрізі, а необхідно залучати історичні відомості кількох століть, певну культуро-

логічну інформацію, проаналізувати соціальну, демографічну, політичну ситуації тощо. Звичайно, мікротопоніми — це ще й одиниці сучасної формації, мотив яких на сьогодні повністю можна відстежити.

У процесі називання докілья важливими є суб'єкт (називач локусу) і об'єкт (географічна реалія), тобто той, хто номінує, і те, що номінується. Третьою важливою складовою є, власне, способи та засоби найменування (вербальне оформлення). Людина і мова взаємопов'язані, тому часто в номінативній одиниці може бути закладена соціальна, культурна, світоглядна специфіка номінатора. Сьогодні, однак, можемо говорити не стільки про безпосереднього номінатора географічного об'єкта, скільки про носія мікротопонімної інформації. Це пояснюється тим, що багато мікротопонімів вже історично сформовані. Та все ж назви почасти творяться і сучасністю, тому термін «суб'єкт номінації» виправдовує себе.

Всі об'єкти, які вирізняються з низки подібних, людина номінує. Звичайно, в одному населеному пункті зрідка бувають дві однакові назви на позначення різних локусів (наприклад, *Кичера*). Та таке явище все ж поодиноким трапляється. За таких обставин люди воліють уживати різноманітні атрибутивні диференціатори (*Великий, Старий, Чорний* і под.).

Вербальне вираження мікротопонімів піддається особливостям творення такого типу власних назв. Мікротопоніми — одиниці вторинної номінації, тому найчастіше входять у онімну систему як семантичні (відапелятивні чи відонімні), морфологічні, морфолого-синтаксичні й лексико-синтаксичні деривати, а також як описові конструкції.

Процес називання географічного мікролокусу можна схематично зобразити за допомогою ланцюжка взаємопов'язаних елементів:

об'єкт мотивація засоби/способи назва

(верх) (без рослинності) (зміна значення / семантичний) (Лисина)

(сінокіс) (косив там сіно) (суфікс -ов-о/морфологічний) (Андрусьово)

Називання географічних мікролокусів може бути *пряме* (безпосереднє, реальне) та *непряме* (опосередковане, образне, ірреальне). Пряма номінація відображає реальні особливості об'єкта, тобто його форму, величину, довжину і под. (*Кут, Велика Гора, Куртий*); безпосередньо зв'язана із внутрішнім наповненням з географічного терміна (*Гора, Вершок,*

Долинка, Присліп, Яровища). Непряме — втілює дійсну або ж гіпотетичну схожість названого об'єкта з іншим предметом, об'єктом, явищем. Ресурсами образної номінації географічних мікрооб'єктів найчастіше слугують назви частин тіла людини чи тварини (*Рєбра, Різ, Вухатий Камінь*), побутова лексика (*Лопата*) та ін.

На основі всього сказаного вище можна згенерувати **основні засади** мікротопонімотворення:

Ландшафтні.

Посесивно-релятивні.

Соціокультурні.

Це три основні чинники, що допомагають людині сфокусувати світ у назвах. Головною засадою мікротопонімотворення є **ландшафтна**, оскільки візуальне сприйняття локусу переходить в його назву без жодних формальних змін. Найчастіше репрезентантами цієї засади є **семантичний спосіб**, що актуалізується в онімизованих суфіксальних та безафіксних дериватах (поле *Западня*, ліс *Кернички*, поле *Пісок*), **морфологічний спосіб** реалізується в суфіксальних та префіксальних одиницях (поле *Дубрівка*, поле *Межирічки*), **морфолого-синтаксичний спосіб** (поле *Зелене*, верх *Високий*), **лексико-синтаксичний** (ліс *Давиполянки*, потік *Куртожолоб*). Примітною особливістю мікротопонімів є **прийменниково-іменникові** утворення (гора *Під Лісом*, кут села *За Річкою*) та **двокомпонентні мікротопоніми** (гора *Високий Верх*, поле *Чорна Гора*). Тому мікротопоніми в національному лексичному фонді реалізовані одно-, дво- і багатоконпонентно. Власне, полікомпонентність і становить одну з типових рис мікротопонімів.

Практично аналогічно творяться мікротопоніми **соціокультурної** етимології (поле *Згарь*, верх *Свинарька*, гора *Дворище*, *Коло Фіреса*, кут села *Нове Село*). Щодо **посесивно-релятивних** мікротопонімних дериватів, то тут домінують **морфологічні** одиниці, зокрема суфіксальні (ліс *Демківці*, пасовище *Грибів Діл*, урочище *Мушинчин Кут*, ліс *Довбнівське*). Проте важливе місце посідають і **семантичні** деривати, утворені засобами трансонімізації (пасовище *Романиха*, берег *Пуглянта*). Також функціонують двокомпонентні та прийменникові формації.

Висновки. Мікротопоніми — результат пізнання світу, оформлений словесно за допомогою різних

способів та засобів його реалізації. Більшість мікротопонімів — продукт природного творення, а відповідно, стійкіших, триваліших у часі, що не зазнають офіційних змін. У плані мотивації багато твірних основ указують на орографічну, гідрографічну, флористичну характеристику краю, що, власне, й впливає з краєвидної специфіки. Це однією важливою твірною базою є антропонімний (зокрема неофіційний) фонд. У зв'язку з когнітивними та комунікативними особливостями людства створюються варіантні назви, які, однак, часто взаємопобутовують в лексиконі мешканців. Отож, мікротопоніми — складні, багаторівневі формації не тільки лінгвістичного характеру, а й географічного, соціального, історичного, культурного; це багатовекторні знаки, в якому скупчився онтологічний, когнітивний, комунікативний, концептуальний досвід людства.

1. Бучко Д.Г., Ткачова Н.В. *Словник української ономастичної термінології*. Харків: Ранок-НТ, 2012. 256 с.
2. Селіванова О.О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
3. Карпенко О.Ю. *Проблеми когнітивної ономастики*. Одеса: Астропринт, 2006. 328 с.
4. Склярєнко О., Склярєнко О. *Типологічна ономастика: у 5 кн. Кн. 1*. Одеса: Астропринт, 2012. 416 с.
5. Молчанова О.Т. Роль етнопсихології при виборі ономастологічних признаков мотивації в процесі найменування об'єктів середовища обитання. *Studia z filologii Polskiej i Słowianskiej*. Warszawa, 1998. S. 226—230.
6. *Словник української мови: в 11 т.* Київ, 1972. Т. 3. С. 300.
7. Лучик В. Про особливості номінації в топонімії України. *Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія*. 2011. Вип. XXIX—XXXI. С. 21—24.
8. Бучко Д.Г. Основні принципи і способи номінації поселень у Галицькій землі (за даними реєстру поселень з 1670 р.). *Українська мова*. № 4. 2009. С. 41—51.

REFERENCES

- Buchko, D.H., & Tkachova N.V. (2012). *Dictionary of Ukrainian Onomastic Terminology*. Kharkiv: Ranok-NT [in Ukrainian].
- Selivanova, O.O. (2008). *Modern linguistics: directions and problems*. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].
- Karpenko, O.Yu. (2006). *Problems of cognitive onomastics*. Odesa: Astroprint [in Ukrainian].
- Skliarenko, O., & Skliarenko, O. (2012). *Typological onomastics: in 5 volumes* (Vol. 1). Odesa: Astroprint [in Ukrainian].
- Molchanova, O.T. (1998). The role of ethnopsychology in the selection of onomasiological signs of motivation in the process of naming objects of habitat. *Studia z filologii Polskiej i Słowianskiej* (Pp. 226—230) [in Russian].
- Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vol.* (Vol. 3, p. 300). (1972). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Luchyk, V. (2011). On the peculiarities of the nomination in the place name of Ukraine. *Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu. Filolohiia* (Issue XXIX—XXXI, pp. 21—24) [in Ukrainian].
- Buchko, D.H. (2009). Basic principles and methods of nomination of settlements in Halych land (according to the register of settlements since 1670). *Ukrainska mova*, 4, 41—51 [in Ukrainian].